

А. М. Слободяник, к.е.н.

К. Г. Собко,

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Статтю присвячено обґрунтуванню значення спекулятивних операцій та дослідженню їх стану і розвитку. Обґрунтовано, що існування та стабільність ринку цінних паперів відіграє значну роль у розвитку фінансового ринку, який у свою чергу є ключовим елементом у механізмі усієї економіки. Доведено, що фондова торгівля має велику привабливість для тих, хто зацікавлений в комбінації азарту і можливості великий швидкого прибутку, та являє собою неординарні можливості прибутку, оскільки є технічно нескладною.

Ключові слова: фондовий ринок, спекулятивні операції, цінні папери, інструменти інвестування, спекулянт.

Постановка проблеми. На сьогодні ринок капіталів складається з двох основних компонентів: первинного ринку та вторинного ринку. Вторинний ринок є ринком для раніше випущених цінних паперів, а саме тих, що випущені в обіг на первинному ринку. Вторинний ринок складається також з двох частин - фондового та ринку, що надає власникам цінних паперів можливість їх відшкодування до отримання доходу (дивідендів або відсотків), а також можливість переговорів та конвертації готівкою в залежності від пропозиції та попиту, що підтверджує, що ці цінні папери мають певну вартість. Це можна вважати абсолютним ринком, якщо ми пов'язані з режимом регулювання пропозиції та попиту, що відображає необхідність капіталу та економіки держави.

При вивченні такого складного явища, як спекулятивні операції, найбільший науковий інтерес викликає питання їх впливу на функціонування фондового ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам функціонування фондового ринку та вивченню спекулятивного руху на ньому інвестиційного капіталу присвячені дослідження як зарубіжних, так і вітчизняних вчених, серед яких можна виділити Бланка І. О., Габбарда Р. Г., Еш С. М., Кейнса Д., Маршалла Д. Ф., Павленко І. І., Парсяка В. Н., Тьюлза Р., Федоренко В. Г. та ін. Підсилений інтерес до таких операцій зумовлений передусім провідною їх роллю у спричиненні недавніх фінансових криз.

Метою даної статті є розкриття спекулятивної складової руху інвестиційного капіталу на біржовому фондовому ринку.

Виклад основного матеріалу.

Фондова торгівля має велику привабливість для тих, хто зацікавлений в комбінації азарту і можливості великий швидкого прибутку. По-перше, вона являє неординарні можливості прибутку. По-друге, біржова торгівля є технічно нескладною справою. Необхідно тільки подзвонити своєму виконавцеві рахунків і протягом декількох хвилин ваш наказ буде виконано. Є тисячі брокерських будинків і безліч брокерів, готових сприяти клієнтам у їх торгівлі. По-третє, фондові операції стимулюють інтелектуальну діяльність, вони дають можливість вести аналіз ринку і передбачити його зміни. Біржові ринки самі по собі цікаві і інформативні. Одна з перших особливостей, яку відкривають для себе спекулянти, - це те, що дуже мало подій в світі не зачіпають курсів акцій або валют. Спекуляція робить тих, хто хоче всього лише отримати прибуток, більш зведеними про той світ, в якому вони живуть[1].

Наявність на біржових ринках великої групи спекулянтів приносить користь і біржі, і економіці в цілому. Основні функції, які взяли на себе спекулянти:

- підвищення ліквідності ринку,
- відносне згладжування цінових коливань.

Підвищення ліквідності ринку. Спекулянти є важливим джерелом ліквідності ринку. Постійний приплив наказів спекулянтів в торговий зал дозволяє значно скоротити час на появу зустрічних наказів на покупку і продаж. На ліквідному ринку з великою кількістю продавців і покупців можна здійснювати операції в будь-яких масштабах при незначній зміні цін.

У той же час прихід спекулянтів, збільшуючи число учасників операцій, сприяє конкуренції, а в підсумку і більш ефективному виявленню об'єктивного курсу.

Відносне згладжування цінових коливань. Діяльність спекулянтів сприяє відносній стабільності ринку і в цілому усуває перепади цін, оскільки операції спекулянтів часто спрямовані «проти ринку», тобто проти основної на даний момент цінової тенденції. Покупками активів за низькими цінами спекулянти сприяють збільшенню попиту, що веде до збільшення ціни. Продаж спекулянтами активів за високими цінами знижує попит і, отже, ціни. Тому різкі коливання цін, можливі в інших умовах, пом'якшуються спекулятивного діяльністю[2].

На кожній біржі спекулянти представлені двома основними видами: гравці на пониження і гравці на підвищення. Одні отримують прибуток із підвищення курсів, інші - з зниження. Спекуляція може здійснюватися на фондовій біржі як в готівці, так і в термінових операціях. Але в готівковій операції менше комбінацій і в цілому менше вигоди. Тому головною ареною спекулянтів є терміновий ринок.

Різниця між спекуляцією на готівковому і терміновому ринку полягає в наступному:

- на готівковому ринку спекулянт має права застосувати тільки при підвищенні курсів; спекуляція на зниженні в цьому випадку неможлива;
- при готівковій угоді не можна купити більше цінних паперів, ніж є в даний момент у продажу, тому спекуляція на цьому ринку обмежується і за кількістю.

Гра на зниження здійснюється шляхом продажу спекулянтами акцій з метою їх подальшої покупки за нижчою ціною. Спекулянтів, які займаються цими операціями, називають «ведмедами».

Гра на підвищення здійснюється шляхом купівлі цінних паперів з метою їх подальшого продажу за вищою ціною. Спекулянти цього типу називаються «биками».

Спекулятивний прибуток можливий як при грі на підвищення, так і при грі на пониження. У той же час слід підкреслити, що в спекулятивних операціях можливі і збитки,

причому часто вельми значні. Тому заняття спекулятивною діяльністю і інвестиції в неї - справа з високим ступенем ризику.

Певною мірою спекулянтів можна класифікувати за відмінностями в методах прогнозу ринкової кон'юнктури, які вони використовують. Так, одна група спекулянтів використовує фундаментальний аналіз ринку, тобто приділяє основну увагу зміні факторів, що визначають попит і пропозицію на ринку. Інша група застосовує головним чином прикладний аналіз, тобто ґрунтується на інформації про динаміку цін, обсяги угод, рівні процентних ставок, про динаміку цін, обсяги угод, рівні процентних ставок[3].

Успішні операції вимагають двох умов - аналізу і прогнозу цін і вміння ефективно управляти виділеним для операції капіталом.

Для успішної спекулятивної торгівлі трейдер повинен, по-перше, спеціалізуватися на будь-яких цінних паперах і, по-друге, обмежити число одночасно здійснюваних ним операцій. Кількість одночасно здійснюваних операцій встановлюється з урахуванням часу, яке трейдер може присвятити спекулятивній діяльності. Так, для спекулянтів-непрофесіоналів, які не мають можливості присвятити цьому заняттю весь свій час, вважається розсудливим мати одночасно не більше п'яти операцій. Для професійних трейдерів, які мають в своєму розпорядженні спеціальне обладнання і штат співробітників, таким лімітом може бути сто і більше операцій.

Величезну роль в успішних спекулятивних операціях грає досвід. Завдяки йому спекулянти можуть працювати, спираючись на ряд загальних закономірностей ринку:

- порівняння перспектив торгівлі різними активами дозволяє зробити висновок, що завдяки їм можна оптимально використовувати циклічне рух цін; за підвищенням цін слід період їх стабілізації або падіння; і ця циклічність, виражена сильніше або слабкіше, завжди дає шанс на отримання прибутку за рахунок антициклічних дій;

- всі типи інвестицій, що дають високий рівень повернення на вкладений капітал, відчувають періоди спаду, що пов'язано з певними глобальними економічними явищами або приватними причинами тимчасового характеру. Ефект спаду можна згладити, якщо розподілити інвестиції між ринками, що не корелюють між собою.

Професійні трейдери, які беруть під управління гроші клієнтів, повинні строго дотримуватися дисципліни, що необхідно для швидкої ліквідації програшних позицій. Це сприяє тому, що втрати, можливі на кожній індивідуальній позиції, з лишком перекриваються прибутком по інших позиціях. Проте, як і будь-який інший вид щодо агресивних інвестицій, фондові операції не забезпечують рівномірного зростання капіталу в часі, і періоди підйому навіть у дуже хорошого трейдера можуть чергуватися з спадами. Такі спади не мають великого значення для довгострокових інвесторів, оскільки їм важливий кінцевий результат - збільшення капіталу за рік або кілька років[4].

Дуже важливу роль в успішній фондовій торгівлі відіграють тактика проведення операцій і грамотне управління наявними грошовими ресурсами. Звичайно, ефективне управління капіталом не зможе забезпечити прибуток при невірних рішеннях, але допоможе пом'якшити вплив збиткових операцій на положення спекулянта.

Вибір моменту вступу в угоду - один з найважливіших критеріїв, від якого залежать її успіх або невдача. Умовою визначення оптимального терміну для укладання угоди є правильна оцінка тривалості передбачуваного розвитку ціни: тенденції до зниження або підвищення, інтервалу можливих змін ціни. За емпіричними оцінками, в 70% випадків і навіть більше спекулянти допускали деякі помилки при виході на ринок: часто дані про подальший розвиток цін враховувалися або лише частково, або інтерпретувалися неправильно. У момент укладання угоди співвідношення готівкового та термінового курсу найчастіше було занадто несприятливим. Багато спекулянтів недооцінювали ймовірність ризику, пов'язаного з проведенням термінової операції.

Основні операції, що здійснюються на фондовому ринку, мають переважно спекулятивний характер і класифікуються у дві групи: «spot trading» та «forward trading». Операції «spot trading» полягають в обміні цінних паперів на певні грошові суми за існуючою ціною біржі в день здійснення операції, прийнятої учасниками того часу [5]. Ці операції характеризуються тим, що особа, яка поставила замовлення на купівлю або продаж, зобов'язана негайно (або під час звичайної ліквідації) надавати іншому партнерові продані цінні папери або суму грошей, що представляє ціну операції. Таким чином, інвестор може купувати цінні папери, якщо він може заплатити той же день (або дні) у повному обсязі. Клієнт, який реалізує «готівку», зобов'язаний доставити контрактні цінні папери в той же час, одержуючи їх вартість на відкритому рахунку в акціонерному товаристві (брокер юридичних осіб). Зазвичай ці операції здійснюються з наміром змінити структуру портфеля або для обробки фінансових активів, що зберігаються готівкою. Крім того, це може мати спекулятивні цілі, коли кілька транзакцій виконуються на різних ринках, де цінні папери котируються по-різному, в результаті чого виграш від різниці цін на користь операторів (розповсюдження операцій).

«Forward trading» чи «Futures trading», характеризуються тим, що учасники зобов'язуються виконувати свої зобов'язання протягом певного періоду з дати здійснення операції, але ціна визначається, коли операція завершена. Форвардні операції є, по суті, спекулятивними, оскільки основною метою операторів є не фактичне отримання або передача цінних паперів, а отримання прибутку за рахунок сприятливої різниці в курсі між днем його завершення та її строком погашення [6].

Як інструмент для залучення інвестиційних можливостей спекуляції відіграють вирішальну роль у досягненні балансу між учасниками фінансового ринку. Хедж-фонди призначені для вилучення ринкових дисбалансів, коригування процентних ставок або курсів обміну. Фондовий ринок визнає спекуляцію як передумову належного функціонування. Кінцевою метою є розміщення біржових торгів у цінних паперах, розділених на чотири категорії: прості інвестиції, арбітраж цінних паперів, операції хеджування (хеджування) та спекуляції на фондовій біржі.

Прості інвестиції означають інвестування наявного капіталу (фізичних осіб або фірм) на фондові ринки шляхом купівлі або продажу цінних паперів. Ці цінні папери представлені цільовими цінними паперами (акціями), цінних паперами з фіксованим доходом (облігаціями) та іншими акціями. Такі інвестиції здійснюються для отримання доходу у формі дивідендів або відсотків або у формі приріст капіталу.

Інвестор, який розміщує наявний капітал на фондових ринках, очікує кращого використання цього капіталу, але водночас він знає, що ці інвестиції підлягають певному ризику, який, як правило, більше, тим вигідніше інвестиції. Основним способом зменшення цього ризику є диверсифікація. Тому збалансований інвестор розмістить свої кошти у більшій кількості цінних паперів, а не тільки на одній, тим самим компенсуючи втрати, спричинені певними цінними паперами, з доходами, отриманими від інших. Тому інвестор будуватиме ефективний та збалансований портфель цінних паперів відповідно до певних основних принципів, серед яких ми згадаємо детальний аналіз портфеля цінних паперів, постійний нагляд та кращу інформацію щодо розвитку фондового ринку [7].

Арбітраж цінних паперів спрямований на досягнення прибутку шляхом здійснення ряду інвестицій, а саме шляхом придбання цінних паперів на ринку, де фондовий рівень нижчий, після чого здійснюється одночасна або негайна реалізація на іншому ринку, де вартість вище. Арбітраж вважається без ризику, тому інвестори можуть задовольнитися незначними прибутками. На відміну від спекуляцій, арбітраж базується на ставках акцій вже відомих цінних паперів, а не на оцінках, тому не може бути завершена інакше, ніж з прибутком. Арбітраж не повинен обмежуватися лише одержанням позитивних відмінностей для тих самих цінних паперів за один раз, але він повинен також одержувати прибутки від різних арбітражів у цінних паперах і на довші періоди.

Якщо загальна ситуація в економіці, як правило, погіршується, вона буде арбітражувати акції для облігацій (індексовані, якщо ми пов'язані з інфляцією). Згодом, якщо ситуація почне відновлюватися, вона буде арбітражувати акції для облігацій [8]. Добре зазначити, що арбітраж нікому не доступний, призначений спеціально для спеціалістів з біржових операцій або для тих, хто працює в біржовій системі, які мають доступ до інформаційних інструментів та завжди підтримують зміни цін на акції, тоді як торгівля на декількох ринках.

Операції хеджування - це операції, за допомогою яких ініціатор має намір покривати себе від ризиків змін цін на фондовому ринку. На практиці хеджування - це захист цінних паперів інвестора в умовах нестабільного ринку, а не для отримання прибутку. Таким чином, за допомогою цих операцій хеджування - уникнення втрат, а також шанси на отримання прибутку.

Навіть якщо ціль хеджування відрізняється від мети спекулянтів, така методика така ж, як у випадку з спекуляцією, коли один із партнерів, що бере участь у транзакції, виграє, а інший втрачає, в результаті чого втрати і прибуток передаються. У цьому випадку, в той час, коли операції з продажу акцій знаходяться під ризиком, той, хто хоче покрити спекулятивний фонд, почне торгувати за тих самих умов, але навпаки.

Тому покупець певних цінних паперів стане також продавцем спекулянтів за ті ж цінні папери, і продавець стане покупцем спекулянтів.

Спекулятивні операції на фондовому ринку є успішними продажами - купівля операцій з цінними паперами, спрямовані на отримання прибутку від різниці фондових курсів. Основний принцип полягає в будь-якому спекулятивному бізнесі: купуйте низько і продавайте високо. Те, що характеризує спекуляції на фондовій основі, - це прибуток, на який

звертається спекулянт, і ризик, який він бере на себе свідомо. Цей ризик впливає з того факту, що спекулянт не може точно прогнозувати емісію валюти [9].

У багатьох випадках розмежування між простими інвестиціями та спекуляціями складно, хоча цілі різні. За допомогою простих інвестицій ми прагнемо отримати дохід та інвестиційну безпеку. Проте просте інвестування, за допомогою якого були придбані цінні папери для зберігання, стане спекуляцією, якщо ці цінні папери швидко продаються для отримання прибутку. Те ж саме відбувається і в зворотному випадку, як зазначив Джордж Сорос - великий спекулянт і фінансовий експерт: "невдалі спекуляції стають інвестиціями". Є типи спекулянтів:

- ті, хто спекулює коливанням курсу на середній курс на певний період;
- ті, хто спекулює зміною курсу з одного дня до іншого;
- довгострокові спекулянти, які націлюють зміни курсу, записані на більш тривалий період часу (місяці, роки) постійних спекулянтів [10].

Мета будь-якого спекулянта - максимізувати прибуток на фондовій біржі будь-якої завершеної транзакції, знаючи і чекаючи, що це станеться внаслідок ризику, який він бере на себе. З цієї точки зору, спекулянт буде готовий в будь-який час «позбутися» будь-яких цінних паперів, які він особисто не довіряє, прагнучи розмістити їх менш підкованим інвестором.

На практиці існують два основних типи спекуляцій, залежно від еволюції курсу акцій:

- Спекуляція «op drop» - випадок, коли спекулянт вважає, що ставка акцій знизиться і, отже, дасть замовлення на продаж ф'ючерсів. Якщо його прогнози будуть підтверджені (ставка зменшиться), до кінця строку дії договору він придбає цінні папери через операцію на місці (у визначений термін) та передасть її покупцеві. Таким чином, спекулянт отримує різницю між двома ставками акцій;
- Спекуляція «op growth» - коли спекулянт припускає, що фондовий курс збільшиться і, отже, дасть замовлення на купівлю ф'ючерсів. У випадку, якщо така ставка зростатиме, до закінчення строку дії договору він придбає цінні папери за раніше встановленою ставкою та здійснить місце продаж у (у строк).

Існування добре обізнаних спекулянтів є корисним для фондових ринків, оскільки їх діяльність усуває коливання бірж, тому інвестори, які зацікавлені в інвестиціях чи продажах, спроможні легше знайти контрагента. Це той факт, що спекуляції на фондовому ринку є необхідними, і, навпаки, це не порушує етичних правил, якщо прибуток спекулянтів не є вільним, але є результатом ризиків, які він прийняв. Найчастіше тут помилково сприймається поняття «спекулянт» і «гравець». Загалом, спекулянт - це розважлива людина, добре інформована, має багатий портфель знань на ринку фондових ринків, зосереджуючись на раціональних прогнозах, а «гравець» багато в чому залежить від успіху. Для порівняння досвідчений інвестор належним чином і ефективно використовуватиме як елементи раціонального економічного аналізу, так і розуміння його поведінки та інших. Таким чином, він зможе вплинути на ефективність свого портфеля менше, ніж зробить незапам'ятного інвестора,

якому легко впливати останні події в його портфелі або на ринку [11].

Слід також згадати про наслідки певних операцій, які спрямовані на штучне збільшення чи зменшення ставок, поширюючи фальшиві чутки щодо ситуації певних компаній, практики, які називаються ажіотажем. Це операції, які суперечать правилам справедливої практики на фондовому ринку. Ті, хто використовує ажіотаж, штучно впливає на швидкість зниження і, коли ціна досягає бажаного досить низького рівня, вони будуть купувати, а потім продавати за більш високою ціною, після того, як штучно піднімуть ставку.

Що стосується маніпуляцій на ринку цінних паперів, то європейський комітет регулювання ринку цінних паперів (CESR) видав перший посібник: «Директива про зловживання ринками та інформації про спільну роботу на ринку». Це стосується прийнятих ринкових практик, стосовно ринкової маніпуляції та вказівок про те, що члени CESR вважають маніпулювання ринком.

Це пояснюється тим, що в багатьох випадках під концепцією спекуляції були приховані операції на межі законності, спрямовані на залучення інвесторів до надмірного ризику, що в кінцевому підсумку виявилось несприятливим. Базуючись на накопиченому багатому досвіді в цій галузі, розвинені ринки випустили комплекс правил для управління емітентами, що належать до списку, забезпечуючи надійний захист від спекулятивних дій, які можуть ввести в оману інвесторів, тим самим захищаючи їхні кошти та зберігаючи позитивний характер цих спекулятивних операцій. Тому ідея зловживання на ринку, як і раніше, є актуальною для розвитку українського ринку, особливо якщо дивитися на членство в Європейському Союзі, чий закон та досвід у галузі економіки можуть мати великий інтерес для ринку українського капіталу.

Преамбула 20 Директиви зазначає, що «особа, яка вступає в операції або видає розпорядження про торгівлю, яка є основою ринкової маніпуляції, може виявити, що його причини для вчинення таких операцій або видачі замовлень на торгівлю є законними і що операції та замовлення на

торгівлю відповідали прийнятій практиці на відповідному регульованому ринку» [12].

Стаття 1 (5) Директиви визначає ринкову практику як «практику, яку розумно очікують на одному або декількох фінансових ринках та приймаються компетентним органом відповідно до керівних принципів, прийнятих Комісією ...». Мета введення "концепції прийнятої ринкової практики" полягає в тому, щоб уникати покарання операцій, які становлять маніпулювання ринком, відповідно до визначення статті 1.2 (а) Директиви, з огляду на те, що в певних умовах такі операції можуть бути обґрунтованими. Щоб претендувати на це положення, крім операції/замовлення на торгівлю повинна відповідати прийнятій ринковій практиці, особа, яка розпочала транзакцію або видала ордер на торгівлю, повинна довести, що причини для цього є законними. За відсутності законної мети прийнята ринкова практика не є дійсною. Відповідно до Директиви, маніпулювання ринком може бути перекладено на: помилкові або такі, що вводять в оману транзакції, штучне маніпулювання цінами та використання фіктивних операцій[13].

Висновки. Отже, нормальне функціонування ринку капіталу, і особливо фондових бірж, а також уникнення зловживання ринком (у будь-якій формі) є серйозними проблемами для суб'єктів цього ринку та для компаній, що займаються фінансовими операціями, оскільки це впливає на реальну економіку з ланцюговими реакціями, що має всілякі негативні та позитивні ефекти.

Незважаючи на те, що важливість спекулятивного характеру фондового ринку не може бути оскаржена, існує і критична точка зору - етична ціль спекуляції, яка для деяких представляє міцно вкорінена нормальність, а для інших - відхід від реальної економіки та соціальних чи моральних цінностей (збагачення без причини), оскільки вони відомі на концептуальному рівні. Проте, спекуляція повинна бути підтриманою та регульованою діяльністю, щоб довгострокові наслідки такого роду операцій не впливали на цілісність ринку та виконання своїх функцій.

Список використаної літератури:

1. Андреева В.В. Фондовый рынок Украины на современном этапе развития экономики / В.В. Андреева // Наука і вища освіта. – 2014. – Т. 2. – С. 96–97.
2. Hull John C Options, futures and other derivatives – New Jersey: university of Toronto, Prentice Hall, Englewood Cliffs, – 5 ed. – 2016. – 780 p.
3. Kolb Robert W. Financial Derivatives, 3rd Ed / Kolb Robert W. – New Jersey : John Wiley Sons, Inc. – 2016. – 323 p.;
4. Marshall John. Dictionary of Financial Engineering / Marshall John. – John Wiley Sons. Inc. – 2016. – 289 p.
5. Mc Donald Robert. Derivatives Markets / Mc Donald Robert. – Addison Wesley. – 2016. – 881 p.
6. OECD Composite Leading Indicators: Turning Points of Reference Series and Component Series // OECD, March 2014, p. 48
7. The international banking market report. Statistical Annex [Електронний ре- сурс] / Банк міжнародних розрахунків. – Режим доступу: http://www.bis.org/publ/qtrpdf/r_qa1106.pdf#page=114 – Липень 2011 р.
8. The world federation of exchanges 2017 full year market highlights [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.world-exchanges.org/home/index.php/news/world-exchange-news/the-world-federation-of-exchanges-publishes-2017-full-year-market-highlights>
9. Tom Copeland, Tim Koller, Jack Murrin. Valuation: Measuring and Managing the Value of Companies. Third Edition. John Wiley & Sons, Inc. 2001, p. 161.
10. Баула О. Перспективи інтеграції вітчизняного ринку цінних паперів у світовий фондовий ринок / О. Баула, Т. Никитюк // Економічний форум. – 2014. – № 2. – С. 53–58
11. Берлач А. І. Біржове право України : [навч. посіб.] / Анатолій Іванович Берлач. – К. : Університет "Україна", 2012. – 316 с.
12. Біржовий фондовий ринок в Україні: Навчальний посібник // Вступне слово Тевелева Д.М. Авторський колектив: Бурмака М.О. (керівник колективу), Бутенко Д.С., Долінський Л.Б. та інш. — К.: АДС УМКЦентр, 2014. — 412 с
13. Бланк И. А. Управление активами и капиталом предприятия / И. А. Бланк. – Киев : Ника-Центр, 2003. – 448 с.

Слободяник А.М., Собко К.Г. Роль спекуляцій на біржовому фондовому ринку

Стаття посвящена обґрунтуванню значення спекулятивних операцій та дослідженню їх стану і розвитку. Обґрунтовано, що існування та стабільність ринку цінних бумаг відіграє значну роль в розвитку фінансового ринку, який в свою чергу являється ключовим елементом в механізмі усієї економіки. Доказано, що фондова торгівля має більшу привлекательність для тих, хто зацікавлений в комбінації азарту і можливості великої швидкої прибутку, і представляє собою неординарні можливості прибутку, оскільки технічно нескладною.

Ключевые слова: фондовый рынок, спекулятивные операции, ценные бумаги, инструменты инвестирования, спекулянт.

Slobodyanik A.M., Sobko K.G. The role of speculation in the stock market

The article is devoted to the development of the speculative operations for the training of their families and children. It is substantiated that the possibility of obtaining a securities market differs from that of a known Polish in the form of a financial collateral, which in its own right is the key element in the mechanization of its economism. It is proved that stock trading is a great attraction for those who are interested in a combination of excitement and the possibility of a large quick profit, and represents an extraordinary opportunity for profit, as it is technically simple.

Keywords: stock market, speculative operations, securities, investment instruments, speculator.

Дата надходження до редакції: 23.08.2018

Рецензент: д.е.н., професор Соколов М.О.